

Bilaga till Kulturmiljöprogrammet

Stadskärnan - inventering av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

Kvarteret Alströmer

På L.W. Kruses karta över Alingsås från 1726 ingår kvarteret Alströmer i en långsträckt kvartersbildning längs den så kallade Nolgatan (Drottninggatan) i stadens nordvästra hörn.

Av beskrivningen till 1750 års karta, upprättad av I Striedbeck, framgår att kvarteret fått sin nuvarande omfattning samt att tomterna var till hälften bebyggda. I Forsells stadsplaneförslag från 1761 redovisas samma kvartersbildning.

Den äldre bebyggelsen inom kvarteret, vilken antas ha ägts och bebotts av Jonas Alströmer, ersattes efter branden 1861 under 1860 - 1930-talen av befintlig bebyggelse.

Alströmer 3

Mycket välbevarat bostadshus av trä i en våning med inredd vind samt källare. Sadeltaget är klätt med lertegel och längs takfoten löper ett listverk med profilerade taktassar. Fasaden har en frontespis samt äldre locklistpanel, fönster och profilerade fönsteromfattningar i empireutformning. Glasverandan, inåt gården, tillkom 1912. Det finns även en gårdsbyggnad på tomten.

Uppfört strax efter stadsbranden 1861.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Alströmer 30

Välbevarad EFS missionskyrka och samlingslokal med fasad av mexisten. Taket har brant takfall, klätt med ett skifferstensliknande material.

Det är en skeppsliknande modernistisk arkitektur med vertikala höga bandfönster och vinklad gavelfasad åt öster.

Ritad av arkitektgruppen H.E. Heineman AB i Skövde 1975.

Högt kulturhistoriskt värde.

Alströmer 4

Välbevarat, putsat flerbostadshus i två våningar med inredd vind samt källare. Sadeltaget är klätt med lertegel.

Byggnaden har en nyklassicistisk utformning med slätputsad fasad och hörnlisener som avslutas med en enkelt kapitäl.

Ritad av Carl Eric Arneson? 1930.

Högt kulturhistoriskt värde.

Alströmer 2

Välbevarat, mindre bostadshus av trä i en våning med delvis inredd vind. Sadelaket är klätt med lertegel. Byggnaden ligger indragen från gatulinjen, med gaveln mot gatan och ger intrycket av att tillhöra det större bostadshuset på Alströmer 3, vilket är uppfört vid samma tid.

Farstuvisten är påbyggd under senare tid.

Uppfört strax efter stadsbranden 1861.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Kvarteret Bandvävaren

Under 1700-talet hade fabrikör Sven Lendahl sina bandväveriverkstäder i kvarteret, därav namnet. Dessa verkstäder hörde till Alströmers manufakturverk.

Vid Södra Ringgatan byggdes en stor, pampig träbyggnad med utskjutande frontespis som vilar på kolonner. Byggnaden ändrades och byggdes till under 1800-talets början av lagman Themptander. Familjen Åhman blir de sista ägarna fram till försäljningen 1954, därav namnet Åhmanska huset och senare även Åhmanska parken, vid Alingsås kulturhus entrésida.

Under 1960-talets första hälft byggs ett modernistiskt bankhus som även kommer att inrymma stadens bibliotek.

Bandvävaren 5, Alingsås Kulturhus, Sparbanken

I mitten på 1960-talet uppförs ett nytt sparbankshus i en modernistisk, avskalad arkitektur med påkostad fasad av marmor och kalksten. Taket är svagt sluttande på den högsta delen och har motfallstak österut. Samtliga tak har en plåtsarg längs kanten. Ett utskjutande tak löper runt det sydvästra hörnet, även det är täckt med en plåtsarg. De tillbyggnader och förändringar som gjorts sedan byggnaden ursprungligen uppfördes är väl anpassade till den tidstypiska karaktären.

År 1965 byggs stadsbiblioteket till utmed Södra Ringgatan och 1966 byggs en våning på med bostäder.

Mellan åren 1984-85 byggs envåningshuset österut om till en tvåvåningsbyggnad med vuxenavdelning och hörsal.

År 1995 sker större förändringar då både bankhuset och biblioteket byggs på med en våning. År 2002 sker ytterligare en till- och ombyggnad och biblioteket får en hög glasad våning som bland annat innehåller en konsthall.

Under 2015 byggs det om interiört och får delvis en ny planlösning.

Ett tidstypiskt och uttrycksfullt konstverk sitter ovanför översta fönsterraden på fasaden söderut.

Ritat av Sparfrämjandet Arkitektkontoret i Stockholm under åren 1964-65.

Högt kulturhistoriskt värde.

Kvarteret Björnen

Kvarteret planlades efter Albert Lilienbergs stadsplan 1909. De östra delarna av kvarteret revs efter 1976 och där uppfördes ett flerfamiljshus i vinkel, i en för den tiden anpassad träarkitektur.

De västra och södra delarna av kvarteret är bevarade, men flerfamiljshusen i den södra delen har tilläggsisolerat på slutet av 1970-talet och de äldre detaljerna, har försvunnit från fasaderna.

Björnen 1

Välbevarat bostadshus av trä i två våningar med delvis inredd vind samt källare. Det brutna taket har fjälltäckt plåt i nedre takfallet och de höga takkuporna har dekorativa utsmyckningar upptill. Fasaden har äldre liggande och stående panel med en gördelgesims som har profilsågade utsmyckningar. Äldre fönster och bearbetade fönsteromfattningar finns bevarade. Butiksfönstren har tillkommit vid mitten av 1960-talet.

Det är sammanbyggt med ett lägre trähus i en våning med förhöjt väggliv och inredd vind. Taket är klätt med äldre skivtäckt plåt. Mot gatan finns det en frontespis. Fasaden har delvis en äldre locklistpanel samt äldre fönster bevarade. På gården finns också en välbevarad tvättstuga från 1926 som är sammanbyggd med en modern förrådsbyggnad på fastigheten intill.

Uppfört 1906 och det lägre huset under 1800-talet.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Björnen 7

Välbevarat bostadshuset av trä i två våningar med inredd vind samt källare. Det brutna taket är täckt med svart bandfalsad plåt.

Byggnaden har frontespiser med pagodliknande takfall med burspråk nedanför på gatufasaden. Fasaden har liggande panel, gördelgesims, listverk, symmetriskt placerade burspråk och ursprungliga vindsfönster. Balkonger in mot gården har tillkommit senare. Interiört finns en lägenhet med bibehållen och q-märkt inredning.

Ritad av stadsingenjör S.E. Bengtson i Alingsås 1908.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Kvarteret Blomman

Det planlades efter Albert Lilienbergs stadsplan 1909. Östra delen av kvarteret har en mindre bensinstation, men är för övrigt obebyggd.

Den norra halvan av kvarteret har flerfamiljshus från 1945, vilka tilläggsisolerats och byggts om 1978. De ersatte en äldre bebyggelse från 1800-talets andra hälft och sekelskiftet.

Blomman 6

Bostadshus av trä i två våningar med oinredd vind samt källare. Sadeltaket med valmad gavel är klätt med lertegel. Fasaden har liggande och stående panel med ett burspråk på hörnet. Fönstren är moderna på övre våningen men nytillverkade enligt den ursprungliga typen på bottenvåningen och det gäller även butiksfönstren. Entrédörren har flyttats tillbaka till sin ursprungliga plats. Trappuppgången, inåt gården med spröjsade fönster är ursprunglig. På gården finns en uthusbyggnad av plank som är uppförd under 1900-talets första hälft.

Den nyare byggnaden österut har funktionalistisk utformning med moderna fönster, men med den ursprungliga entrédörren bevarad. Inåt gården har balkonger i två plan byggts på och fasaden har tilläggsisolerats.

Ritad av M. Samuelsson 1935.

Uppfört 1902.

Högt kulturhistoriskt värde.

Kvarteret Cederberg

Kvarteret Cederberg delades av vid 1700-talets mitt i samband med etableringen av Alströmers manufakturverk. År 1750 var kvarteret uppdelat i två tomter och båda tomterna upptogs till hälften av trädgårdar. Redan 1769 var kvarteret uppdelat i fyra lika stora kvadrater. Tomt nummer 1 bebyggdes under 1800-talet av en långa utmed Plangatan, den så kallade "Hüttlingska gården". Alingsås elementarskola för flickor hade lokaler i byggnaden under 1880-talet. När det nya stads-hotellet byggdes 1910-11 fick det tjänstgöra som hotell. År 1915 byggs det samman med en vinkel, som helt ansluter sig till den ursprungliga byggnadsstilen.

Tomt nummer 4 var på 1880-talet bebyggd med två parallellställda längor, men dessa revs på 1910-talet och 1915 uppförs en tvåvånings vinkelbyggnad av trä.

De östra tomterna nummer 2 och 3, som vetter mot Lilla Torget, nyttjades under slutet av 1800-talet som trädgårdar. År 1922 uppförs där två stycken tre våningar höga, bostadsfastigheter i sten.

Cederberg 1, Hüttlingska gården

Mycket välbevarat bostadshus av trä i två våningar med delvis inredd vind samt delvis källare. År 1915 gjordes en tillbyggnad i vinkel. Sadeltaket är klätt med lertegel och under takfoten löper ett profilerat listverk. Fasaden har äldre locklistpanel med utanpåliggande knutlådor, äldre fönster och fönsteromfattningar i empireutformning. Entrépartiet med trappa och smidesräcke har sannolikt tillkommit vid 1800-talets slut.

Uppfört under 1800-talets första hälft.

Byggnadsminnesförklarad 1983. Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Cederberg 2

Välbevarat bostadshus av sten i tre våningar med inredd vind samt källare. Det brutna taket är klätt med lertegel och har takkupor. Butiker nederst med välvda öppningar i sockeln av huggna granit. Den övriga fasaden är slätputsad och har ett flertal ursprungliga fönster bevarade.

Ritat av arkitekt Eugen Thorburn i Göteborg 1922.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Cederberg 3

Välbevarat bostadshus av sten i tre våningar med inredd vind samt källare. Det brutna taket är klätt med lertegel och har takkupor. Butiker nederst med välvda öppningar i sockeln av huggna granit. Den övriga fasaden är slätputsad och har ursprungliga fönster mot öster bevarade.

På hörnet av fasaden finns två burspråk täckta med kopparplåt.

Ritat av arkitekt Eugen Thorburn i Göteborg 1915 som hotell.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Cederberg 4

Välbevarat bostadshus av trä i två våningar med delvis inredd vind samt källare. Sadeltaket är klätt med lertegel. Fasaden har ursprunglig locklistpanel, fönster och entréparti, som består av två dörrar och en port inom ett listverk.

Ritat av stadsingenjör S.E. Bengtson i Alingsås 1915.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Kvarteret Centrum

Det första spadtaget till Västra stambanan togs på Valborgsmässoafton 1855 vid Skaveryd i Lövekulle.

Centrum 1:20, Alingsås station

Stationsbyggnaden, i nyrenässansstil, är uppförd i omgångar med början, enligt uppgift 1857, men den stod inte helt färdig, enligt Adolf Wilhelm Edelsvärds ritning, förrän 1918. Byggnaden är uppförd i nyrenässansstil och hade ursprungligen en tegelfasad som inte var putsad.

Byggnaden är uppförd i två våningar, där mittpartiet är högre med en halvåning överst. Mittpartiets fasad markeras tydligt med välvda stora fönsteröppningar och större, välvda markeringar i den övre våningens puts.

Åt väster och öster finns senare tillkomna envånings byggnader. Väster om stationshuset ligger en långsträckt bussterminal, där pendeltåget till Göteborg och lokalbussarna har sina hållplatser.

Järnvägens tillkomst utgör ett viktigt inslag i Alingsås historia. Stationshuset är relativt välbevarat sedan uppförandet.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Fotografi kring 1890. På stationsplanen ser vi ett ekipage med familjen Stoddard från Brynjenäs slott.

Kvarteret Druvan

Kvarteret upptas helt av Christinae kyrka, som är Alingsås stadskyrka. Kyrkotomten planerades 1796 då den tidigare bebyggelsen där revs. Viss yta för begravingar fanns ännu kvar 1829 närmast kyrkan. Kyrkotomten omges av rader av gamla lövträd och genomkorsas av två grusgångar. Den ena löper från sydväst till nordost och den andra från sydost till kyrkans västport. Sydost om kyrkan ligger Jonas Alströmers grav, med omgivande gjutjärnsstaket och minnesten rest av Götiska förbundet 1871. Öster om kyrkan står en hög gravsten med gjutjärnsstaket över Sven Lendahl, iordningställd 1888.

Den murade kyrkan uppfördes 1642-1651 med ett rektangulärt långhus och tresidigt avslutat korparti. Ett torn byggdes till i väster 1788-91. En sakristia av okänd ålder har funnits i öster. Sakristian på korpartiets norra sida härrör, i sin nuvarande utformning, från en restaurering 1985-86, efter förslag av arkitekt Rolf Bergh.

Kyrkans murar är putsade, såväl ut- som invändigt och genombryts av stora, rundbågade fönsteröppningar. Det tillbyggda västtornet i sengustaviansk stil, med rusticerad bottenvåning, lunettfönster, konsolgesims och kopparklädd lanternin, ger exteriören mycket av dess nuvarande karaktär. Ingången ligger i väster, i tornets bottenvåning och en ytterligare ingång finns på långhusets sydsida. Kyrkorummet täcks av ett tunnvalv av trä. Interiören präglas framförallt av förändringar som

gjorts under 1800- och 1900- talen, då inredningen förändrats och huvuddelen av inventarierna förvärvats. Från 1650-talet härrör delar av en altartavla med Kristus på korset och Nattvarden som centrala motiv, numera upphängda på långhusväggarna. Vid restaureringen 1930-31 förvärvades en ny altartavla av konstnären Holger Hjort, som föreställer Kristi uppståndelse. Den nuvarande altartavlan är målad av Bo Beskow och har motiv hämtade ur Bergspredikan. Predikstolen är från 1700-talets slut eller 1800-talets början.

Kyrkan restaurerades 1964-65, under ledning av arkitekt Åke Porne, som också formgivit den nuvarande dopfunten.

Den runda tillbyggnaden uppfördes 2003 efter ritningar av arkitekt Karl Nyrén och inrymmer Christinaesalen. Byggnaden är starkt inspirerad av den bostad som den sovjetiske arkitekten Konstantin Melnikov (1890-1974) lät bygga åt sig i Moskva 1927.

Kvarteret Dryckeshornet

Marken vid kvarteret Dryckeshornet tillhörde på 1750-talet Stocklycke ägor, och låg fram till 1876 års stadsplan utanför stadens södra gräns.

Kvarteret gavs en något oregelbunden form på grund av Göteborgsvägens sneda sträckning. Under 1800-talets senare del uppfördes ett stadshotell, en träbyggnad i två våningar, vars läge motiverades av närheten till järnvägsstationen, som ligger strax söderut.

Dryckeshornet 1, Grand Hotel

Välbevarat stadshotell byggt i sten med putsad fasad, i två våningar med inredd vind samt sockelvåning med verksamhetslokaler. Taket är brutet och klätt med enkupigt lertegel och har små vindsfönster samt takkupor i nedre takfallet. Fasaden har jugendutformning och entrén markeras med en valvbåge med ristat mönster i vit puts. På långsidans fasad mot parken finns ett burspråk som delvis är täckt med kopparplåt. Några fönster är ursprungliga och övriga har ursprunglig fönsterindelning och sidohängning.

Den lägre tillbyggnaden i sydvästra hörnet byggdes till 1962. En större tillbyggnad i fyra våningar med putsad fasad byggdes till 1980 och den glasade terrassutbyggnaden söderut tillkom 1984. I samband med det togs burspråk och balkonger bort på den södra sidan av byggnaden.

Ritat av stadsingenjör S.E. Bengtson i Alingsås 1911.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Kvarteret Enigheten

Under 1870-80-talen expanderade staden ytterligare österut framförallt dåvarande landsvägen mot Jönköping och längs Östra Ringgatan.

Den första bebyggelsen i området växte fritt, då nya kvarter delades av först vid 1800-talets slut. Av den äldre bebyggelsen i kvarteret Enigheten återstår endast två bostadshus.

Bebyggelsen i kvarteret, är indelat i fem, ej genomgående tomter. I de yngre bostadshusen utefter Kungsgatan har under senare tid inrättats butiker i bottenvåningen. Bebyggelsen inom kvarteret ansluter längs Drottninggatan till den lägre och småskaliga trästaden.

Enigheten 7, Järtas hus

Fastigheten består av tre träbyggnader i rad utmed Kungsgatan uppförda i två våningar med inredda vindar. Taken är klädda med lertegel och har sentida takkupor. Byggnaderna väster- och österut har sadeltak, de övriga två brutet tak.

Butiker i nedersta våningen. I östra delen finns ett putsat hus med tidstypisk fönstersättning och bevarat stenparti runt portgången i funktionalistisk stil.

Byggnaden västerut är välbevarad från 1800-talets slut med äldre locklistpanel, listverk och äldre fönster. Ett äldre entréparti finns bevarat mot gården med stentrappa och pardörr samt äldre lykta ovanför.

Byggnaden längst österut är uppförd efter en brand 2000. Mittenhuset har en välbevarad karaktär med gördelgesims mitt på fasaden.

Uppförda under 1800-talets andra hälft samt mittenhuset 1928. Det putsade är uppfört 1939.

Högt kulturhistoriskt värde.

Enigheten 12, Broddska gården, Idas hus

Bygganden är den första att uppföras i den del av staden som kom att kallas ”den nya trästaden”.

Mycket välbevarat bostadshus av trä i en våning med förhöjt väggliv och delvis inredd vind samt delvis källare. Sadeltaket är klätt med lertegel och under takfotens profilering finns äldre lunettfönster bevarade.

Fasaden har äldre locklistpanel som avslutas med en bågformad fris upptill.

Ovanför dubbeldörren finns äldre små fönster som bildar ett överljusfönster.

Mot gatan finns en äldre stentrappa bevarad med smidesräcken.

Det ursprungliga utseendet återställdes när en tillbyggnad togs bort 1983.

Uppfört 1865.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Kvarteret Farkosten

Under 1800-talet fanns det en spridd bebyggelse i kvarteret. Vid Östra Ringgatan låg det 1913 ett hus som byggdes till och det är starten för den chokladfabrik som senare byggdes i kvarteret.

I framför allt södra halvan av kvarteret byggdes det, vid 1900-talets första hälft, flera byggnader för olika sorters verksamheter.

Företaget Silfa Fabriks AB tar vid på slutet av 1930-talet med textiltryckeri. Sieverts Kabelverk tar över lokalerna på 1950-talets mitt och på 1960-talets slut flyttar modeföretaget AB Martinette in.

Idag är det undervisningslokaler för Utbildningens Hus.

Farkosten 10

Flerbostadshus av trä i två våningar med inredd vind samt källarlokal. Taket är klätt med taktegel. Uppfört i en funktionalistisk och tidstypisk stil med enkel locklistpanel, höga fönsterband och runda gavelfönster på rad vertikalt.

Vindsvåningen inreds 1995. Garage i bottenvåningen, mot gården, är ursprungligt och på 1990-talet byggs lägenheter i sutterängsvåningen intill garaget.

Ritad av arkitekterna Ahrbom & Zimdahl i Stockholm 1931.

Högt kulturhistoriskt värde.

Farkosten 11, Utbildningens Hus

Komplexet består av en sammanbyggd industri- och kontorsbyggnad från olika tidsperioder. Den ursprungliga kontors- och industribyggnaden mot Plangatan uppfördes i början på 1920-talet i samband med att Nordiska Chokladfabriken startas. Redan 1926 byggdes det till efter ritning av Georg Johnson i Alingsås. År 1938 byggdes det om för AB Silfa efter ritning av John Lindbergs ingenjörbyrå i Göteborg och en trevånings industri- och kontorsbyggnad uppfördes i en funktionalistisk stil. Under 1940-50-talet byggdes det till och på i omgångar när verksamheten utökas.

Mot Plangatan ligger en slätputsad länga i tre våningar samt källare. Den sitter ihop med en byggnadskropp i tegel vars våningsplan är synliga i fasaden genom en markerad betongkonstruktion.

Byggnaden har tidstypiska bandfönster och på taket står en låg byggnad med fönster som tar upp större delen av fasaden. Ett glasat entréparti är tillbyggt mot söder på senare tid.

Uppfört 1920-talets början och tillbyggt fram till nutid.

Högt kulturhistoriskt värde.

Kvarteret Friden

Kvarteret byggdes ut under 1700-talets första hälft och delades av i sex tomter, varav tre var genomgående. Stadsbranden år 1749 ödelade hela kvarteret förutom två lador.

I Th. Wästfeldts planförslag från 1870-talet framgår att den återuppförda bebyggelsen, liksom tomtindelningen, till övervägande del överensstämmer med befintlig struktur.

Befintlig bebyggelse representerar såväl den småskaliga trästadens som sekelskiftets olika byggnadsstilar.

På tomterna finns ett antal bevarade gårdsmiljöer.

Friden 1

Välbevarat bostadshus av trä i två våningar med delvis inredd vind samt källare. Det brutna taket är klätt med lertegel i det nedre takfallet och bandfalsat rött plåttak på de mindre, ursprungliga frontespiserna. Fasaden har äldre liggande och stående panel. De mindre fönstren på vindsvåningen är ursprungliga, övriga fönster är utbytta, men har bibehållen fönsterindelning och sidohängning. Ursprunglig butiksfönsterindelning på hörnet.

Uppfört 1907.

Högt kulturhistoriskt värde.

Friden 2

Reverterat trähus i två våningar med inredd vind samt källare. Taket är klätt med röd skivtäckt plåt och har indragna fönsterpartier mot gatan. Byggnaden genomgick en ombyggnad 1946 då bl.a. glasverandan, från 1909, ersattes med trappuppgång mot gården.

Välbevarad gårdsbyggnad med fasad av eternit. Det brutna taket är täckt med bandfalsad röd plåt. Samtliga småpröjsade fönster är ursprungliga från byggnadsåret. År 1956 byggdes det om till lager och garageportar sattes in.

Gatuhuset tillsammans med gårdshuset utgör en bevarandevärd bebyggelsemiljö.

Uppfört 1906.

Högt kulturhistoriskt värde (gårdsbyggnad).

Kulturhistoriskt värde (gatuhuset).

Friden 7

Välbevarad tegelbyggnad i tre våningar med inredd vind. Det brutna taket är klätt med lertegel och har ursprungliga takkupor. Gatuhuset är byggt i L-form och ramar in gårdsmiljön. I fastighetsgränsen norrut ligger en gårdsbyggnad i två våningar av trä med inredd vind. Det byggdes om 1985. Bottenvåningen har ursprungliga affärslokaler med bevarade fönster och dörrar. Fasadtegllet bildar en takfris och rusticerade lisener samt burspråk, klädda med kopparplåt, mitt-på. Byggnaden är rik på fasaddetaljer som mönstermurat tegel i gult och rött i portgången samt små runda fönster.

Ritat av Ivar Burman i Göteborg 1924 och gårdsbyggnaden 1922.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Kulturhistoriskt värde (gårdsbyggnad).

Friden 8

Välbevarat hörnhus av trä i två våningar med delvis inredd vind. Sadeltaget med avvalmad gavel är klätt med lertegel. Fasaden har äldre locklistpanel med knutlådor samt listverk längs takfoten. De första butiksfönstren tillkommer på 1920-talet samtidigt med en förlängning av huset längs Torggatan. Gården blir överbyggd 1942.

Uppfört i början av 1800-talet.

Högt kulturhistoriskt värde.

Friden 9

Komplex fastighet som består av åtta olika hus samt några uthus.

Hörnhuset är det äldsta av tre intilliggande huskroppar som består av ett trähus i två våningar med inredd vind. Hörnhusets fasad har knutlådor i form av lisener på fasaden och äldre locklistpanel. Intill detta hus utmed Kungsgatan ligger ytterligare två huskroppar som är något mer förändrade, men med äldre fasadpanel och fönsteromfattningar bevarade. Samtliga byggnader mot Kungsgatan har fått butiksfönster på slutet av 1920-talet. Sadeltaken är klädda med lertegel.

Övriga byggnader är uppförda eller kraftigt ändrade mellan 1950-talet och 1990-talet i en stil som är tänkt att anpassas till övrig trähusbebyggelse i området.

Uppfört under 1800-talets första och andra hälft.

Högt kulturhistoriskt värde. Kulturhistoriskt värde.

Kvarteret Färgaren

Kvarterets namn kommer från det färgeri som låg på platsen under Alingsås manufaktur på 1700-talet.

Delar av äldre bebyggelse från 1800-talet med tillhörande gårdsmiljö finns på Färgaren 4 och 5, vilka vittnar om hur kvarteret har sett ut. Under 1920- och 1930-talen byggs större flerbostadshus och kvarteret får dagens karaktär med en sluten kvartersstruktur mot gatan och med en mer öppen gårdsmiljö inåt. I kvarterets mitt återfinns äldre, mindre fabriks- och hantverkslokaler samt radhus uppförda 2015.

I den västra delen av kvarteret rivs äldre trähusbebyggelse och ersätts på 1960-talet av en tidstypisk tegellänga, som sträcker sig i hela kvarterets bredd.

Färgaren 2

Slätputsat bostadshus av trä i två våningar med inredd vind samt källare. Det brutna taket är klätt med lertegel och några av takkuporna har tillkommit under senare tid, i ett väl anpassat utförande.

Ny fasadbeklädnad och ändring av butiksfönster görs 1976 och 1985.

Vinden inreds med lägenheter 2004 och samtidigt sker ett återställande av fasaden med puts.

Ritat av S.E. Bengtson stadsingenjör i Alingsås 1922.

Högt kulturhistoriskt värde.

Färgaren 3

Slätputsad byggnad i tre våningar med inredd vind. Sadeltaket är klätt med taktegel och takkuporna har tillkommit i omgångar. Bottenvåningens fasad med butiksfönster är klädd med mörkt stenmaterial. En affärslokal byggs till in mot gården 1955. Det sker en del fasadändringar och ombyggnader under 1900-talets andra hälft, men fasaden har en bevarad funktionalistisk karaktär.

Gårdsbyggnad är ombyggt men har bevarad karaktär, förutom att garageport och fönsterluckor är borttagna.

Uppförda 1933.

Högt kulturhistoriskt värde (gatuhuset).

Kulturhistoriskt värde (gårdsbyggnad).

Färgaren 4

Välbevarat bostadshus av trä i två våningar med inredd vind. Sadeltaket med valmad gavel är klätt med lertegel och har en rikt dekorerad takfot. Fasaden har äldre locklistpanel, fönster och profilerade fönsteromfattningar. Butikslokal med stora fönsterpartier och vindfång på hörnet tillkommer 1924.

På 1930-talet byggs en gårdslänga om till lagerlokal.

Uppfört vid 1800-talets mitt.

Högt kulturhistoriskt värde.

Färgaren 5

Välbevarat bostadshus av trä i två våningar med delvis inredd samt källare. Sadeltaket är klätt med lertegel och under takfoten löper en takfris med svarvade dekorationer. Uppfördes i en rik panelarkitektur och fick sannolikt den enklare utformning redan på 1930-talet. På gården finns flera gårdshus som varit bostad, snickeri- och måleriverkstäder, lagerlokaler och senare garage. Byggnaden söderut är mycket välbevarad och består av en våning samt vind, som tillkom 1930. Sadeltaket är klätt med eternit. På bottenvåningen finns det stora, spröjsade fönster bevarade, för största möjliga ljusinsläpp när det var måleriverkstad. Övrig del av längan är oförändrad, men i betydligt sämre skick. Pulpettaken är klädda med plåt.

Bostadshus och snickeri är ritat av Carl Karlander i Alingsås 1896, gårdsbyggnader runt sekelskiftet, påbyggda 1930.

Mycket högt kulturhistoriskt värde. Kulturhistoriskt värde (del av gårdslängan).

Färgaren 7

Reverterat bostadshus av trä i tre våningar med oinredd vind samt källare. Sadeltaket är klätt med taktegel. En våning byggs på 1930 och fasaden mot gatan putsas och fönstren i bottenvåningen förenklas till. Gården byggs över 1963 med stor lagerlokal. Fasadens nuvarande utseende tillkommer 1974, men listverk under takfot och gördelgesimsen ovanför sockelvåningen behålls.

Samtliga fönster är utbytta till en modern variant.

Uppfört under 1800-talets slut.

Kulturhistoriskt värde.

Färgaren 8

Välbevarat bostadshus i tre våningar med delvis inredd vind. Sadeltaket är klätt med lertegel. Det är uppfört i stram nyklassicism med flera fasaddetaljer bevarade. Bottenvåningen har en rusticerad fasad och övriga våningar profilerade fönsteromfattningar. Fönstren är utbytta till aluminium men med samma proportion och hängning. Gårdsbyggnaden är uppförd som kartongfabrik och har byggts om, men med bevarad karaktär.

Bostadshuset är ritat av Einar Zachrisson i Alingsås 1929, gårdsbyggnaden av stadsingenjör S.E. Bengtson i Alingsås 1916.

Högt kulturhistoriskt värde.

Färgaren 11

Välbevarat affärs- och bostadshus med fasad av gult tegel, koppar, skivmaterial och glas. I bottenvåningen finns butikslokaler och ovanpå bostäder med terrass på översta våningen mot gatan och loftgångsentréer och parkering mot baksidan. Byggnaden har ett modernistiskt och tidstypiskt utförande. Fasad och fönster renoverades 1994, men karaktären har bibehållits.

Ritat av Alf Lundquist & Co Arkitektkontor i Stockholm 1962.

Högt kulturhistoriskt värde.

Kvarteret Gustaf

Kvarteret delades av under 1700-talets första hälft. Vid mitten av seklet bestod kvarteret av två större tomter, varav den norra var bebyggd och den södra bestod av en stor trädgård.

Under 1800-talets första årtionden blev även den här tomten bebyggd, vilket redovisas i Th. Wästfeldts planförslag från 1876. Gatuhuset som uppfördes under tidigt 1800-tal bildar idag fond vid torget.

Längs Torggatan byggdes ett hus i tegelarkitektur vid 1800-talets slut och därinnaför fanns en saluhall. Än idag finns texten "Saluhall" ovanför portgången mellan tegelhuset och det höga putsade huset.

Under åren 1917 - 1918 byggdes ett bankhus åt Wenersborgsbanken, som mot Stora Torget har en tre våningar hög gavel i klassicerande stil.

Under 1920 - 30 -talen byggdes kvarteret ut mot väster. I den norra delen av kvarteret finns flerfamiljshus från 1983. i samband med nybyggnationen rivs de sista saluhallsbyggnaderna och samtliga byggnader i kvarteret renoveras.

Gustaf 3, bl.a. Lenanderska gården

Mycket välbevarat bostadshus i två våningar med oinredd vind samt källare. Nuvarande utseende får det mot torget i samband med en förlängning västerut på 1880-talet. Sadeltaget med avvalat hörn och frontespiser är klätt med lertegel. Fasaden har äldre locklistpanel, fönster och fönsteromfattningar. In mot gården ändras huvudentrén när byggnaden intill tillkommer, men de ursprungliga pardörrarna finns bevarade i portgången. I bottenvåningen har skyltfönster mot gatan tillkommit på 1920-talet.

Öster om trähuset finns en mycket välbevarad, trevånings putsad tegelbyggnad med inredd vind och källare. Fasaden är uppförd i en klassicerande stil med lisener som kröns med joniska kapitäl och mot gatan finns de ursprungliga fönstren bevarade. Ritat av stadsingenjör S.E. Bengtson i Alingsås 1917-18.

Uppfört undet tidigt 1800-tal.

Byggnadsminnesförklarad 1983 (Lenanderska gården). Mycket högt kulturhistoriskt värde.

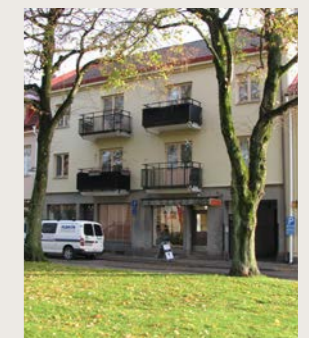
Välbevarat bostadshus i tegel i två våningar med inredd vind samt källare. Sadeltaget är klätt med lertegel och har senare tillkomna takkupor. Fasaden har mönstermurning. Bottenvåningen har förändrats med inredda butikslokaler 1938.

Uppfört ca 1900. Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Putsade bostadshus i klassicerande samt funktionalistisk stil med välbevarad karaktär. Två av dem byggdes om med butiker i bottenvåningen 1949. Mittenhuset är i två våningar med brutet tak, takkupor och inredd vind. De två övriga på vardera sida är i tre våningar med oinredd vind och har sadeltak, klädda med lertegel.

Byggnaden från 1924 är troligen ritat av S.E. Bengtson, de övriga av Ivar Burman i Göteborg.

Uppförda 1924 och 1933 (2 st). Högt kulturhistoriskt värde.

Kvarteret Göken

Kvarterets tomtindelning fastställdes 1907, då stadsjordarna fick en ny indelning och tomtindelningen från 1895 upphävdes.

Vid 1910-talet är det endast tomterna Göken 1 och 4 som är bebyggda. Några år senare, på 1920-talet är även Göken 3 bebyggd med ett flerbostadshus.

År 1985 rivs en mindre träbyggnad på Göken 4 och ersätts av ett flerbostadshus i, för den tiden, anpassad karaktär.

Mellan Göken 1 och 2 har ett flerbostadshus uppfört 2014 i en för kvarteret väl anpassad stil.

Göken 1

Välbevarat, vinkelbyggt bostadshus av trä i två våningar med delvis inredd vind samt källare. Det brutna taket är klätt med lertegel. Fasaden fick beklädnad med eternitplattor 1965 (Malmex typ H). Fönstren är ursprungliga, men dörrarna är utbytta.

Inne på gården finns äldre fruktträd bevarade.

Uppfört 1910.

Högt kulturhistoriskt värde

Göken 2

Välbevarat, vinkelbyggt bostadshus av trä i två våningar med inredd vind samt källare. Det brutna taket är klätt med lertegel.

Fasaden har en äldre locklistpanel bevarad. trots ombyggnader har karaktären bibehållits.

Ritat av Ivar Burman i Göteborg 1924.

Högt kulturhistoriskt värde

Kvarteret Hill

Kvarteret hette ursprungligen Skrubblaren och anlades vid mitten av 1700-talet i samband med etableringen av Alingsås manufakturverk. Fabriksområdet omfattade förutom kvarteret Skrubblaren, ytterligare tre kvarter norr och västerut. Kvarteret var indelat i fyra kvadratiska tomter och nuvarande Hill 2 och 3 är de som återstår av det äldre kvarteret Skrubblaren.

År 1967 revs de tre övriga manufakturkvarteren Fliten, Klädesvävaren och Spinnaren, där det blir ett modernt, stort bostadskvarter.

Fastigheterna utgjordes på 1870-talet av vinkelbyggda bostäder med gårdshus som grupperade sig kring en gårdsplan. Av dessa tomter återstår idag de två östra, Hill 2 och 3. Hill 3 utgörs av en mycket välbevarad gårdsmiljö från 1800-talets första hälft. Gatuhuset inrymmer förutom bostadslägenheter även två mindre affärlägenheter, bland annat ett före detta skomakeri. Gården är kullerstensbelagd och har vårdträd och äldre vattenpump. Byggnaderna ansluter miljömässigt, utmed östra Vattugränd, till trähuslängan mitt emot i kvarteret Cederberg.

Hill 2

En genuin bebyggelsemiljö som består av två bostadshus med affärslokaler i bottenvåningen samt gårdshus.

Välbevarat bostadshus mot Plangatan av trä i två våningar med oinredd vind. Sadeltaget är klätt med lertegel. Det fick sitt nuvarande fasadutseende 1951. In mot gården finns ett äldre entréparti med glasveranda bevarad.

Intill ligger en byggnad av trä i en våning som byggdes om till butik på 1930-talet. På 1950-talet byggs det till inåt gården. Sadeltaget är klätt med lertegel.

På gården ligger en lägre gårdsbyggnad som är ett f. d. bageri som blivit påbyggt i omgångar och byggts om till bostadshus 2009.

Välbevarat, putsat bostadshus i två våningar med oinredd vind samt källare.

Ritat av Einar Waller i Alingsås 1929.

Bostadshuset har äldre fönster bevarade.

Uppförda under 1800-talets andra hälft.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Hill 3, Sandquistska gården

Fastigheten är en av de sista representanterna för den miljö som hörde till manufaktur societetens. Handelsgården utgör tillsammans med de övriga bevarade handels- och hantverksgårdarna i stadskärnan en viktig del av Alingsås historia och stadsmiljö. Gårdsmiljön visar tydligt på handelsgårdens olika funktioner och byggnaderna samt den kullerstenbelagda gården ansluter väl till Alingsås traditionella byggnadsstil. De panelklädda träbyggnaderna är tidstypiska och välbevarade, både exteriört och interiört.

Fastigheten har fungerat som affärs- och bostad under ca 120 år och har ägts och brukats av samma familj i tre generationer. Det har inte skett någon genomgripande förändring eller reovering under den perioden, utan endast marginella förändringar, vilket gör den unik.

På fastigheten finns; före detta bostads- och affärshus, uthus med olika funktioner, före detta skomakeri med stall, fotogenbod samt magasin.

Gården består av ett mycket välbevarat bostadshus i vinkel av trä i två våningar med oinredd vind samt delvis källare. Fasaden har äldre locklistpanel och utanpåliggande knutklådor.

Den är sammanbyggd med en envånings byggnad som numera är ombyggd till kontor.

Inne på gården ligger ett uthus i två våningar i fastighetsgräns mot Hill 2. Det är mycket välbevarat, även interiört med före detta ost- och mjölkbod, fotogenbod, utedass m.m.

Magasinsbyggnaden mot Östra Vattugränd är även den välbevarad interiört. Där visades film på vinden under 1900-talets första hälft.

Samtliga tak är klädda med enkupigt lertegel.

Gården är belagd med kullersten och här finns även vådräd och vattenpump bevarade.

Den äldsta delen av bostadshuset mot Södra Ringgatan är sannolikt från början av 1800-talet.

Uppfört under tidigt 1800-tal, uthusen i omgångar under 1800-talet.

Byggnadsminnesförklarat 2001. Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Kvarteret Hjorten

På 1750-talet, efter en av de större stadsbränderna, börjar kvarteren öster om Nygatan bebyggas med fem kvarter, varav kvarteret Hjorten är ett.

Under 1700-talets slut hade flera kopparslagare sin verksamhet i den sydöstra delen av kvarteret. I norra delen av kvarteret finns bostadsbyggelse från tidigt till sent 1800-tal med nyare inslag i anpassad stil från 1990-och 2000-tal.

Längs Nygatan byggdes Palladiumhuset på 1920-talet av Hantverksföreningen. I södra delen uppfördes en större bleckslageriverkstad som byggdes till på 1920-talet i pampig stil samt större lagerlokaler på tomten intill. Än idag finns det välgjorda svarta, fjälltäkta plåttaket med mindre fönster i nedre takfallet bevarat på fastigheten Hjorten 18, mot Norra Strömgatan.

Hjorten 4, bl.a. Kopparslagaregården

Välbevarat bostadshuset av trä i två våningar med oinredd vind. Sadeltaket är klätt med lertegel och takfoten har ursprungligt, profilerat listverk. Fasaden har äldre locklistpanel, utanpåliggande knutlådor och fönsteromfattningar i empireutformning från tidigt 1800-tal.

På gårdssidan finns en glasveranda, sannolikt från sekelskiftet. Ovanpå glasverandan finns en balkong med skärmtak.

Den tillhörande gårdsbyggnaden från 1882 har inrymt olika verksamheter, främst ett kopparslageri. Taket är täckt med svart plåt och fönstren är sannolikt ursprungliga. Båda byggnaderna är välbevarade, förutom att bostadshuset är klätt med plywood på gaveln västerut. Portgången är kullerstensbelagd.

Välbevarat, vinkelbyggt bostadshus av trä i två våningar med delvis inredd vind. Det är från tidigt 1800-tal eller äldre. Takfallet är brant och vittnar om en hög ålder. Fasaden har delvis äldre locklistpanel och utanpåliggande knutlådor. Butiksfönstren har tillkommit vid 1920-talet.

Inne på gården finns ett putsat gårdshus från 1931 med ursprungliga fönster. Det är sammanbyggt med en byggnad mot Kungsgatan som är från 1800-talets andra hälft, men som renoverats under tidigt 1970-tal, då bland annat den övre våningens fönsterband byggdes om. Butiksfönstrens indelning samt dörröppning med putsparti tillkom också 1931.

Uppförda under 1700-talets slut fram till 1800-talets början. Gårdslänga i trä från 1882 och putsad verkstads- och lagerlokal från 1931.

Högt kulturhistoriskt värde.

Hjorten 9, Palladiumhuset

Mycket välbevarad byggnad, uppförd för Hantverksföreningen. Den består av flera sammanfogade byggnadskroppar, där huvudfasaden är i tre våningar med putsad fasad och bottenvåning av rusticerad sten med välvda öppningar för butiksfönster. Inåt gården är det fyra våningar högt och översta våningen är inredd för bostadsändamål. Resten av fastigheten utgörs av en stor byggnad på gården som innehåller en stor lokal med sittplatser och scen. Foajén ligger mitt i gatuhuset och de ursprungliga lyktorna på vardera sidan av entrén finns bevarade.

Uppfört 1923.

Mycket högt kulturhistoriskt värde.

Hjorten 22

Fastigheten omfattar ett flertal byggnadskroppar på en igenbyggd tomt, varav fyra är äldre trähus. De sträcker sig från kvarterets västra hörn i öst- och sydlig riktning. Hörnhus i två våningar med äldre fasadpanel som pryds av en gesims med stjärn- och s-mönster. Taket är flackt och klätt med taktegel. Det ligger ytterligare två trähus i två våningar utmed Nygatan, varav ett är lägre med takkupor och frontespis. Ett av dem har en bevarad portdörr. Mot Kungsgatan ligger ytterligare ett trähus i två våningar, men med älderdomligare karaktär. Fasaden har äldre locklistpanel, utanpåliggande knutlådor och äldre fönster.

Gårdsbebyggelsen revs när gården byggdes igen.

Uppförda under 1800-talets första hälft.

Högt kulturhistoriskt värde.

